

aszúbert az átalagban érlelték és szállították, hogy minden más bortól megkülönböztessék. Ez a mérték napjainkig megmaradt, s a puttony száma került rá a jellegzetes palackokra. Ha az aszú törkölyét musttal felöntötték és újra sajtolták, akkor keletkezett a *másolás*, ez azonban kereskedelmi forgalomba ritkán került.

A *bor eltartása* című fejezet összefoglalja a különböző formájú, méretű hordók készítését, irtartalmuk változását, a hordókészítő *bodnások* munkáját, majd végezetül szól a *borházakról* és *pincékről*. A borpincék négy típusát különbözteti meg, ezek közül legkisebb a *lyukpince*, legnagyobb a *labirintuspince*.

A *borkereskedést* tárgyaló fejezet elsősorban a Tokaj-hegylajki borok adásvételével foglalkozó kereskedők származása szerint részletezi a témakört. Megtudjuk, hogy a magyarok közül olyan történelmi családok foglalkoztak borkereskedelemmel, mint a Báthoriak, Thurzók, Dobók, Rákócziak, Thökölyek, de a XVIII. századtól a magyarok a lengyelekkel együtt háttérbe szorultak. Ugyanakkor nőtt a német és görög kereskedők szerepe. Az oroszok és ruszinok főleg a közvetítő kereskedelmet és a csempésztést üzték.

A XVIII. század második felétől egyre nagyobb szerephez jutottak a zsidók, s az 1800-as évek elejére a helyi borkereskedelem nagyrészt már az ő kezükben összpontosult, többségük egyúttal koreszmáros is volt.

A terjedelmes kötet szerzője saját bevallása

szerint nem törekedett teljességre. Megjegyzi, hogy a kézirat lezárása után érezte, számos témában tovább kellene kutatni, más részeket pedig újrafogalmazni. A meglévő hatalmas ismeretanyagot azonban mindenképpen közzé kellett tennie, főleg azokon a szakterületeken, ahol széleskörűen és nagy biztonsággal tájékozott. Feltehetően ezen okok, no meg a terjedelmi korlátok játszhattak szerepet abban, hogy keveset tudunk meg a Tokaj-hegylajki szőlő- és borkereskedelem XX. századi történetéről, s különösen az 1945. utáni időszakról.

A kötetet hatalmas irodalomjegyzék és jegyzetapparátus, szakmai és földrajzi mutató, francia, német és angol nyelvű összefoglaló, továbbá bőséges képanyag egészíti ki. Jól sikerült rajzok, nagyszámú fénykép- és metszetmások gazdagítják a munkát. A képek esetenkénti rossz minőségéről és helyenkénti kis méretéről, ami néha nehezen élvezhetővé teszi a felvételt, nem a szerző tehet. A helyenkénti nyomdahibák, szedési pontatlanságok nem okoznak különösebb zavart. Egyet azért megemlítenék. Emlékeztünk szerint a kéziratban maradt Tokaj-hegylajki bibliográfiát nem Porubszky Béla, hanem Puruczky Béla készítette. Az utóbbi elmondottak természetesen mit sem vonnak le Balassa Iván hatalmas összefoglaló munkájának értékéből. Örvendetes, hogy e kiváló munka megjelent.

(Tokaj, 1991.)

Dr. Pintér János

HÍREK

HONISMERETI HÍR CSÁVOLYRÓL

A Honismereti Baráti Kör közreműködésével a csávolyi *falumúzeumban* is készültek a községi ünnepre. Ez év pünkösdjén tervezik a *II. világháború* áldozatai *emlékművének* avatását. Ezzel egy időben felújították az első világháború emlékművét és parkját is. Az ünnep programjába tartozik a helytörténeti gyűjtemény megtekintése is, mely erre az alkalomra szintén külsőségekben is megújult, bővült.

Ennek tiszteletére már *megnyílt a falu múltját bemutató*, írásos és képebe fogott emlékekből álló új helytörténeti *kiállítás*.

Ennek része a bővített és átrendezett – az utóbbi időszakban gyűjtött – *háborús* tárgyi és szellemi emlék, valamint az *egyházi* kegytárgyak a funkcionáló *úrnap* *kápolnácskával*. Ezt jól egészíti ki a „csávolyi út menti kereszték”-ről készült térkép és kimutatás a hozzá tartozó leírással. A múzeum a „Tajak-Korok-Múzeumok” keretében *pecsételő hely* és ingyenes a belépés! Kérésre bármikor megtekinthető!

Mindezekben a lakosság összetételének megfelelően a *nemzetiségi* – német, bunyevác/horvát – *jelleg* is tükröződik, mint a *községi krónikában*. A régi időkbeli megőrzött emlékek a távoli időkben zajlott eseményeket varázsolják elénk egy-egy valóságpillanattal. Nekünk szólnak, a jelennek és jövőnek!

Felújítottuk az országosan elsőként lefényképezett falunk és határának *foto kiállítását* is, melyet a község háza előterében lehet megtekinteni. Érdeemes megnézni! Mindenkit szeretettel várunk!

Dr. Mándics Mihály

A honismeret a sajtóban

Március

1. Körmeny 1994-ben ünnepli városá nyilvánításának 750 éves évfordulóját. A felkészülés jegyében honismereti pályázatokat írtak ki. (OH) – Mezőkövesd készül a vilákiállításra. A most megjelent Matyóföld 1992 című irodalmi és néprajzi évkönyv több cikke a majdani idelátogatókra is gondol. (ÉM) – Megjelent a kaposvári Munkácsy Mihály Gimnázium és Szakközépiskola 1991–92-es évkönyve, amely az iskola 73 évének legfontosabb eseményeit idézi fel (SH) – Harmadszor rendezték meg Tapsonyban a farsangbúcsúztató falunapot. (SH)

2. A TIT Pest megyei egyesülete könyvsorozatot indít. Az első már megjelent Cegléd és környékének természetvédelmi értékei címmel. (MN)

3. A fertőszentmiklósi helytörténeti akadémia legutóbbi témája II. Rákóczi Ferenc brigáderosa, a szomorú sorsú Bezerédy Imre volt. (KÁ)

5. Az 1948. március 5-i szolnoki csata emlékére kopjafa-avatót tartottak a Tallin úti Általános Iskolában. (ÜN) – Tevelből elszármazottak Eppingenben tizennyelvvel ezelőtt baráti kört hoztak létre. Ez a közösség a világ különböző pontján élő tevelieket fogja össze. Mostani tervük: az óhazában világháborús emlékművet kívánnak felállítani. (NÉT) – Szentpéterfa 1923-ban a „legműködősebb falu” címet kapta az országfelosztással kapcsolatban tanúsított magatartásáért. A 70 éves évforduló alkalmából nagyszabású emlékünnepeket tartanak. (VN)

6. Nagykanizsa első, százhusz oldalas fotóalbuma 162 felvétel segítségével mutatja be a város fejlődését, nevezetességeit. (SH) – Az 1898-ban épült dobogókői turisztaház ma múzeum, a magyar természetjárás történetét mutatja be. (Ö)

8. A honfoglalás ezeregyszáz éves évfordulója alkalmából magyar szervezetekkel együttműködve a kanadai METEM-International pályázatot hirdet meg a Bánhidai útközet és a magyar honfoglalás a mai történeti kutatások fényében című tanulmány megírására. 1995. január 1. a határidő. (MN) – A bakonyi kislalu, Magyarpolány tíz európai ország 150 pályázója közül az első hat között elnyerte az Europa Nostra díjat. (Na)

9. Jász-Nagykunságról az idén tucatnyi kiadványt jelentetnek meg az önkormányzatok a megyei Múzeumok Igazgatósága támogatásával. (ÜN) – Az idén is megrendezi a Komáromi Napok elnevezésű sport- és kulturális rendezvénysorozatát a Duna menti város. A szervezésben és a helyszíni programok rendezésében részt vesz a szlovákiai városrész önkormányzata is. (PH) – A Penci tavasz rendezvénysorozat keretében az 1848–49-es forradalom és szabadságharc témaköréből szellemi vetélkedőt és kiállítást rendez a Faluvédő Kör. (PMH)

10. Berhidán a honismereti kör legutóbbi rendezvényén Schmidt Ferenc, a község országgyűlési képviselője megemlékezett a második magyar hadsereg ötven évvel ezelőtti doni katasztrófájá-

ról. (Na) – Kókán féltve őrzik azt a korsót, amelyből Kossuth Lajos ivott vizet. (PMH)

11. 660 éves Paks. Az évforduló tiszteletére Május 25-én városi helytörténeti napot rendeztek, kiállítást nyitnak, helytörténeti vetélkedő döntőjét tartják meg, és sor kerül a helytörténeti pályázat díjainak átadására is. (NÉT)

12. A Nádasdy-várban megtartották a megyei honismereti napot. Szabó László, a Vas megyei Honismereti Egyesület elnöke az elmúlt év munkájáról, Horváth György egyesületi titkár a gazdálkodásról számolt be, dr. Dénes Tibor alpolgármester a honismereti szakkör 25 éves jubileumáról emlékezett meg, dr. Bariska István, a községi levéltár igazgatója Magyarország a mai Európában címmel tartott előadást. (SáH)

13. A régi Rákosfalva emlékeit idézi fel a XIV. kerületben megrendezett helytörténeti kiállítás. (ÜM)

16. A győri Bartók Béla Megyei Művelődési Központban ünnepélyes eredményhirdetéssel fejeződött be a Kislaludny-napok rendezvénysorozata. Itt adták át a honismereti pályázat díjait is. (KA) – Zala megye az én hazám című megyeismerteti vetélkedő döntőjén 11 község csapata vett részt és az összetett kategóriában a pacsai csapat győzött. (ZH)

17. Az Abaúji Múzeum Baráti Körének közgyűlésén kiosztották a VI. Bencédi Székely István honismereti és néprajzi pályázat díjait. (ÉM) – Levéltári delután elnevezéssel sorozatot rendez a helyi történelem iránt érdeklődőknek a Soproni Levéltár. Helytörténetírás kinek, minek? címmel tartották meg az első foglalkozást. (KA) – Népművészeti múzeum nyílt meg Dunakeszin a Széchenyi István Általános Iskola pinchehelyiségeiben. (PMH)

18. A Gellért Szállóban tartotta a Lakitelek Alapítvány díjkiosztó ünnepségét. 479 helytörténeti pályamunkát értékelték és mintegy hétmillió forintot adtak ki. (ÜM) – Újjászületében az Erdélyi Múzeum. Az egyesület 600 tagot számlál, újra indult folyóirata Új Erdélyi Múzeum címmel, Kolozsvártól és Marosvásárhelyt Széchenyi-emlékülnést szervezett és meghirdette első pályázatát is honismereti, történeti témában (MF)

19. Miskolcon, a Herman Ottó Múzeumban került sor a XXXI. Istvánffy Gyula megyei honismereti gyűjtőpályázat eredményhirdetésére. Ezúttal 70 pályázó 67 pályamunkáját értékelték. (ÉM) – Kardos Tamás és Rádi György fotóit állították ki Kalocsán. A képek felvillantják a város történetét, a városkép fokozatos alakulását. (KaN) – A mezőgazdaságban egykor használt gépekkel gyarapodott a szennai falumúzeum. A gőz- és robbanómotoros eszközöknek „gépszint” is építenek majd. (SH)

22. Nagykáta Baráti Kör tíz évvel ezelőtti megalakulásától kezdve szorgalmazta a második világháborús emlékmű létesítését. Számos akadály hátráltatta elképzelésüket, de kitartásuk eredményre vezetett. Ez év végén felavatják az emlékművet. (PMH)

23. Komlón a városi önkormányzat tulajdonába vette a mostoha körülmények között tengődő

helytörténeti gyűjteményt, s az eddigi 100 négyzetméteres kiállítóhelyiségből 500 négyzetméterre költözhettek. (ÜDN) – A hatvani múzeum pályázatot hirdet a város és környékének helytörténeti, néprajzi, nyelvészeti és régészeti témájú feldolgozására. (HMH) – Gazdag rendezvény-sorozatot állított össze márciusra a nagyvázsonyi Általános Művelődési Központ. Őseink öröksége elnevezéssel helytörténeti állandó kiállítást is létrehozta. (KM)

24. Dr. Újváry Jenő megyei múzeumigazgató adta át Pécsen a 40. alkalommal meghirdetett Néprajzi- és Nyelvjárási Gyűjtőpályázat megyei díjait. (ÜDN)

25. Kiskunfélegyháza két helytörténeti kiállítást is megnyitott a törököktől megszabadult város jubileumi rendezvénysorozatán. (PN)

26. Több mint másfél évtizede indult útjára a Tájak–Korok–Múzeumok honismereti jellegű mozgalom, melynek a közelmúltban jelent meg 450. füzet. (KN) – A sümegi Városvédő és Szépítő Egyesület megjelentette a város utcáinak, tereinek névadóiról szóló ismertető füzetet. (Na)

27. Füzesabonyi Mozaik címmel kiállítás nyílt a városi könyvtárban, ahol a helyi alkotók, helytörténeti kutatók képzőművészeti, díszítőművészeti munkái, fotói láthatók. (HMH)

29. Lengyelen az általános iskola felvette az egykori múzeumszervezőnek, Wosinszky Mór-nak a nevét. (NÉT)

30. A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága, a Pest Megyei Könyvtár, a Pest Megyei Levéltár és a Pest Megyei Honismereti Egyesület helytörténeti, krónikairói pályázatot hirdetett, 1993. augusztus 31-i határidővel. (PMH) – Budaörsön 1987-ben nyílt meg a Heimathelytörténeti múzeum, melynek anyagát a falu 5%-át kitevő sváb lakosság gyűjtötte össze. (PMH) – A tiszaföldvári székelyű Hét Vezér Alapítvány – az előző évhez hasonlóan – 1993-ban is megrendezi az 1996-ban tartandó A magyar nép története című történelmi vetélkedőre felkészítő tábort. (V)

Derzsi Ottó

A figyelt újságok: Dél-Magyarország (DM), Észak-Magyarország (ÉM), Fejér Megyei Hírlap (FMH), Hajdú-Bihari Napló (HBN), Heves Megyei Hírlap (HMH), Kalocsai Néplap (KaN), Kelet-Magyarország (KM), Kisalföld (KA), Köznevelés (KN), Magyar Fórum (MF), Magyar Nemzet (MN), Napló (Na), Népszabadság (N), Népújság (Tolna) (NÉT), Nógrád Megyei Hírlap (NMH), Országhatár (OH), 24 óra (O), Pápai Hírlap (PáH), Pest Megyei Hírlap (PMH), Pesti Hírlap (PH), Petőfi Népe (PN), Sárvári Hírlap (SáH), Somogyi Hírlap (SH), Új-Dunántúli Napló (ÜDN), Új Magyarország (UM), Új Néplap (ÜN), Vas Népe (VN), Vásárhely és vidéke (VV), Világszövetség (V), Zalai Hírlap (ZH).

Életfa – a noszvaji ref. templom mennyezetének részlete, 1734. (Székely Judit rajza)

Honismereti Bibliográfia

Aradi vértanúk naplói. Válogatta, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta: *Katona Tamás*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1991. 288 old. A sorozatot szerkeszti: *Benkő Samu, Horváth Andor*.

Katona Tamás: Az aradi vértanúk; Gróf Leininger-Westerburg Károly honvédtábornok naplója és feljegyzései; Lázár Vilmos 1849-es honvédeztárs aradi várfogságában kivégeztetés előtt írt emlékirata; Schweidel József: Aradi fogságom naplója; Jegyzetek a naplókhoz; Névjegyzék.

Balogh István köszöntése. Szerk.: *Módy György*. Debrecen, 1993. 63 old.

A 80 éves Balogh István tiszteletére 1992. november 25-én a Déri Múzeumban megtartott tudományos ülésszak előadásainak szerkesztett szövege. *Gazda László:* Balogh István évtizedei a Déri Múzeumban; *Balassa Iván:* A néprajzkutatóról; *Módy György:* A történelemkutatóról; *Margócsy József:* Az oktatóról és nevelőről; *Sándor Lászlóné:* Balogh István publikációi 1980–1992.

Batthyányakra emlékezünk. *Dákai Füzetek*, 4. szerk.: *dr. Tóth Dezső*. Kiadja a Szülőföld Baráti Kör, Dáka. Veszprém, 1992. 67 old.

Bátky Zsigmond: Útmutató néprajzi múzeumok szervezésére. *Series Historica Ethnographiae*, 5. Szerk.: *Selmeczy Kovács Attila*. Bp. 1992. 342 old. (Az 1906-os kiadvány reprintje).

Bellosics Bálint: Útmutató néprajzi tárgyak gyűjtésére. Sorozatszerk: *Hála József*. Az utószót írta: *Szilágyi Miklós*. Kiadja a Magyar Néprajzi Társaság. Bp. 1992. 48 old.

Benke László. Írta és szerkesztette: *Tölgyesi József*. Kiadja a Magyar Pedagógiai Társaság Veszprém megyei tagozata. Veszprém, 1991. 32. old.

Csáky Károly: „Pogánykát vittünk, báránykát hoztunk”. *Népismereti Könyvtár*, 3. Sorozatszerk.: *Liszka József*. Kiadja a Csehszlovákiai Magyar Néprajzi Társaság. Komárom, 1992. 107 old.

Elszentült a nap az égről. Gyűjtötte és az előszót írta: *Fabián Margit*. Közreadta: *Várkonyi Imre*. Babits Mihály Művelődési Ház. Szekszárd, 1992. 113 old.

Erdei Ferenc börtönnaplója. *Az Erdei Ferenc Társaság Füzetek*, 5. Szerk.: *Tóth Ferenc*, utószó: *Tóth Ferenc*. Makó, 1993. 22 old.

Fél Edit-Beszprémy Józsefné: Nyugat-dunántúli szabadrajzú himnuszok mintarajzai. Szerk.: *Borbély Jolán*. Kiadja a Magyar Művelődési Intézet. Bp. 1993.

A kötet az 1990-ben megjelent Fél Edit-Beszprémy Józsefné: Nyugat-dunántúli szabadrajzú himnuszok c. kiadvány folytatása.

Fodor István-Kovalovszky Júlia-Kovács Tibor-Lovag Zsuzsa-Tóth Endre: A Magyar Nemzeti Múzeum. Kiadta a Helikon Kft. Bp. 1992. 123 old.

Garam Éva-Kiss Attila: Népvándorlás kori aranykincsek a Magyar Nemzeti Múzeumban. Szerk.: *Steinert Ágota*. Kiadta a Helikon Kft. Bp. 1992. 63 old.

Hodinka Antal válogatott kéziratai. *Vasvári Pál Társaság Füzetek*, 11. Szerk.: *Udvari István*. Sajtó alá rendezte: *János István*. Nyíregyháza, 1992. 182 old.

Honismereti írások Baranyából. Szerk.: *Gábori Imréné*. Kiadja a Baranya Honismereti Egyesület. Pécs, 1992. 150 old.

Imreh István-Pataki József: Kászonszéki krónika 1650–1750. Európa Könyvkiadó-Kriterion Könyvkiadó. Budapest-Bukarest, 1992. 370 old.

A tartalomról: I. Kászonszék kialakulása, II. A kászonszéki emberek, III. Föld és ember, IV. Gazdálkodó kászoniak, V. Az állam, a szék, a community és a kászon ember, VI. A társas kapcsolatok, a tízes, az egyházmegye, VII. Életmód, művelődés.

ITT-OTT. Kiadja a Magyar Baráti Közösség Tanácsa. 1992. 25. évf. 34 old.

Sütő András: Lake Hope!, A reménység tavánál; *Pomogáts Béla:* Magyar lehetőségek és feladatok az ezredfordulón; *Üö.:* Erdély követe; *Sütő András:* Erdélyi sors és irodalom; *Tur Pál:* Helyzetjelentés; *Nyeste Zoltán:* Álom az országról; *Éltető J. Lajos:* Kantó; *Göncz Árpád:* Az el nem mondható beszéd; *Róna-Tas Ákos:* Lélegzet és lélek; *Zas Lóránt:* Megmeredve; *Papp László:* Quo vadis MBK?; *Kurcz Béla:* Vissza az „ohazába”, Magyar Királyi Posta; *Eröss Péter:* Ilona néni temetése.

Jankó János: Kalotaszeg magyar népe. *Series Historica Ethnographiae* 6. Sajtó alá rendezte: *Hála József*. Bp. 1993. 356 old.

Jankó János: A milleniumi falu. *Series Historica Ethnographiae*, 1. Sajtó alá rendezte: Szemkeő Endre. Bp. 1989. 180 old.

Juhász László: Barangolás a magyar múltban. Antológia Kiadó. Lakitelek, 1992. 301 old.

Történelmi kutatásainak középpontjában a külföldi magyar emlékek állnak.

Körmöczi Katalin: „...Ami megmarad, fordítsa jó czélokra”. Deák Ferenc hagyatéka. Szerk.: Haider Edit. Budapest, 1992. 478 old.

Lábadai Károly: Oskolák a régi Drávaszögben. *Pannónia könyvek*. Kiadja a Baranya Megyei Könyvtár. Pécs, 1993. 128 old.

László Gyula: A Szent László-legenda középkori falképei. Szerk.: *Éri István. Tájak, Korok, Múzeumok Könyvtára, 4.* Kiadja a Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület. Bp. 1993. 258 old.

Madar Ilona: Sárretudvari néprajza. Szerk.: *Ujváry Zoltán*. Ethnica kiadás, Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke. Debrecen, 1993. 547 old.

Település, Építész, Élet a házban, Földművelés, Állattartás, Táplálékkészítés, táplálkozás, Viselés, Kereskedés, a javak csereje, Háziipar, Kísipar, Társadalom, Szabályrendelet, A társadalmi élet szokásai, Hiedelmek, Egyházi és vallási élet, Utószó, Rezümé, Bibliográfia.

Magyarnándori Kalendárium. Magyarnándor és környékének évkönyve, 1993. Kiadja a Magyarnándori Művelődési és Falufejlesztő Egyesület. Magyarnándor, 1993. 100 old.

Magyar Nemzeti Múzeum. Szerk.: *Cs. Lengyel Beatrix*. Corvina. Bp. 1992. 184 old.

Előszó, A múzeum és gyűjteményeinek története, A magyar koronázási jelvények, Régészeti Osztály, Középkori Osztály, Újkori Osztály, Éremtár, Magyar Történelmi Képcsarnok, továbbá jelentős műtárgyak a Nemzeti Múzeum gyűjteményéből, A kötetben szereplő műtárgyak katalógusa, Rövidítések jegyzéke, Egykori magyar helységek mai elnevezései.

Magyarok Szlovákiában. Adatok, dokumentumok, tanulmányok. NDC Évkönyv '93. Összeállította és szerkesztette: *Varga Sándor*. Kiadta a Nemzetiségi Dokumentációs Centrum. Pozsony. 196 old.

Martin György emlékezete. Visszaemlékezések és tanulmányok születésének hatvanadik évfordulójára. Összeállította és szerkesztette: *Felföldi László*. Magyar Művelődési Intézet. Bp. 1993. 162. old.

Martin György születésének 60. évfordulóján, 1992 februárjában rendezett emlékülés előadásai.

Matyóföld, 1992. A mezőkövesdi Városi Közösségi Ház irodalmi és néprajzi munkaközösségének évkönyve. Szerk.: *Kiss Gyula*. 119 old.

„Moldovának szíp táiaind születtem...” Magyarországi Csángó Fesztivál és Konferencia. Szerk.: *Péterbenzce Anikó*. Jászberény, 1993. 172 old.

Az I. Magyarországi Csángó Fesztivál és Konferencia fővédnökeinek és védnökeinek névsora, Előszó, A csángó himnusz szövege, *Antall József*

miniszterelnök beszéde Jászberényban, a Csángó Fesztiválon, *Göncz Árpád* köztársasági elnök köszöntője. A csángók történetéből és hagyományaiából (Válogatás a Csángó Konferencián elhangzott előadások anyagából): *Hofer Tamás:* Az etnikai sokszínűség régi és új formái; *dr. Benda Kálmán:* A moldvai csángók történetének vázlatja; *dr. Nagy Jenő:* Néprajzi és nyelvészeti kutatások és eredmények a moldvai csángóság körében; *Faragó József:* Folklor-történeti áttekintés; *Bosnyák Sándor:* Égbe vivő út – Az ég köldökéről, s az égigérő fáról; *Csoma Gergely:* Jöslás a moldvai csángóknál; *Virt István:* „Meggzabadultam már a testi haláltól” (A moldvai csángók lélekhite); *Péterbenzce Anikó:* Adatok a moldvai csángók folklorjához – Tánckok és táncos szokások a Bákó környéki falvakban; *Domokos Pál Péter:* Csángó magyar lakodalom; *Kallós Zoltán:* Gyűjtési élményeim Moldvában; *Pozsony Ferenc:* Nyelvhasználat és az identitás viszonya a moldvai csángóknál; *Halász Péter:* A moldvai csángók múltjáról és jelenéről.

Naptár, 1993. Madách Könyv- és Lapkiadó. Bp. 1992. 179 old.

Ófella Sándor: Kék szivárvány... (A népdal közösségformáló és léleknesztető ereje). Kották: *Szatmármé Batori Magdolna*. Fotók: *Molnár Gyula*. Rajzok: *Rákosiné Ófella Mária* és *Rakosi Nóra*. Kiadja: Tápiószecső Nagyközség önkormányzata. Tápiószecső, 1988–1991. 376 old.

Régészeti ásatások Tiszafüred-Morotvaparton, 32. Szolnok Megyei Múzeumi Adattár. Szerk.: Tálas László–Madaras László. Szolnok, 1991. 384 old.

Bevezetés; *Siklódi Csilla:* Az őskori leletanyag; *Kriveczky Béla:* A késő vaskori (kelta) telep; *Cseh János:* A késő római kori (szarmata) telep; *Cseh János:* A kora népvándorlás kori (gepida) telep; *Madaras László:* Az avar falu; *Laszlovszky József:* Árpád-kori és késő középkori objektumok.

Réthey Prikkel Miklós: Rákóczi kis úrfi. (Élő népköltészet Akasztón – balladák és balladás dalok). A dallamokat lejegyezte: *Gál Gyuláné Ferő Judit*. Kiadja Akasztó község önkormányzata. 1992. 419 old.

Seres András: Kicsi Péter Nagy Péter. Tréfás mesék, adomák és anekdoták. DÁCIA. Kolozsvár, 1992. 156 old.

Seres András: Szemtanúk vallomásai az 1848/49-es szabadságharcról. NOVOS Kft. kiadása. Sepsiszentgyörgy, 1992. 62 old.

Előszó; Közép-Ajtay Veres Sándor; Borcsa Mihály (1824–1913); Az 1848-ban elhunyt vértanúk jegyzéke Barcaságból.

Somogyi Győző: Káli-medence. Veszprém: F. Szelenyi House 1992. 20. 48 old.

Somogyi Honismeret, 1992/2. Kiadja a Somogy Megyei Honismereti Egyesület. Kaposvár, 1992. 120 old.

Helytörténetírás: *Dr. Gál József:* Megyeszékhely és börtön Tapsonyban; *Bodó Imre:* Urbéri

rendezés és jobbágyfelszabadítás Göllében; *Dr. Bóra Ferenc*: A kiegyezés gondolata a Somogy c. hetilap korabeli számaiban; *Nagy Zoltán*: Bűnözés és igazságszolgáltatás a „Somogy” tükrében (1866–1890); *Dr. Horváth Aladár*: Francia menekültek a Balaton-parton; *Dr. Kálmán András*: Kercseliget művelődésének vizsgálata (1939–1970). Névtan, nyelvjárás: *Dr. Fulöp László*: Az attalai plébánia keresztneveiről (1722–1760). Néprajz: *Dr. Draveczky Balázs*: Egynémely reformkori somogyi megfigyelésről és tikmony komaságról; *Dr. Király Lajos*: A somogyi néphit mítikus lényei; *Mihály Gyula*: A nyárstűzés. Környezetvédelem, műemlékeink. *Haris Attila*: A Kapos völgyének és környékének levéldarázs-faunája. Helytörténeti arcképcsarnok: *Fodor András*: Ötvenöt éve történt (József Attila tragikus halála Balatonszárszón); *L. Pálos Éva*: *In memoriam József Attila*; *Matyikó Sebestyén József*: Csizsár Elek jubileumi kiállítása. Figyelő: Hunyady László hagyatéka (összeáll.: Szöke József, Varga Róbert, dr. Sipos Csaba); *Dr. Marek János*: Néhány gondolat és tapasztalat a XX. Országos Honismereti Akadémiáról; *Csepinszky Mária*: Faragott emlékoszlop a kaposfői iskola udvarán; *G. Jáger Márta*: Nemzetközi honismereti találkozó (Mésztegyő, 1992. aug. 17–21.); *Matyikóné Nagy Éva*: Új gyökérhajtások; *Lőrincz Sándor*: Békepusztáról Nagysallérba; Somogy a helytörténet tükrében (válogatott sajtórepertórium 1992. szeptember–október, összeállította: dr. Sipos Csaba); Somogyi évfordulók (összeállította: dr. Sipos Csaba).

Szántainé Ruzs Mariann–Tamás István (szerk.): Koszorú Tatay Sándornak. Badacsonytomaji Általános Művelődési Központ Körzeti Könyvtára. Helyi Önkormányzat. Veszprém, 1992. 102 old.

Szelényi Károly: Balaton-Felvidéktől a Bakonyaljág. Veszprém megye tájai, műemlékei. Tatay Sándor írásából a szöveget válogatta: Mátis Livia, szerk.: *Géczi János*. Szelényi Ház, Veszprém, 1992. 80 old.

Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia, 1991. Összeállította: *Fülöp Laura*, szerk.: *Liszka József*. Kiadja a Duna Menti Múzeum Szlovákiai Magyar Nemzetiségi Osztály. Komárom, 1992. 44 old.

Szulovszky János: Füstfaragók. Studia folcloristica et ethnographica, 32. A Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének kiadványa. Szerk.: *Ujváry Zoltán*. Debrecen, 1992. 307 old.

Szülőföldünk. A megyei honismereti mozgalom közleményei, 19. Kiadta a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Bizottság. Miskolc, 1992. 74 old.

Szűk Ödön: Erdély, 1940–1944. Dr. Szűk Ödön m. kir. postatitkár jelentései. Szerkesztette, előszót írta, függelékét összeállította: *Balogh Júlia*. Kiadja a Közművelődési Információs Vállalat. Bp. 1992. 244 old.

Tapolcai Füzetek, 10. Redl Gusztáv, 1853–1916. Írta: *Tóth József*. A Tapolcai Városszépítő Egyesület kiadványa. Tapolca, 1992. 56 old.

Temesváry Ferenc: Fegyverkincsek a Magyar Nemzeti Múzeumban. Kiadta a Helikon Kiadó Kft. Bp. 1992. 63 old.

TÉKA '92/2. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum tájékoztatója. Szentendre, 1992. 56 old.

Dr. Timaffy László: Táltosok, tudósok, boszorkányok. Kisalföldi népmondák. Kiadja a Hazánk Könyvkiadó Kft. Győr, 1992. 179 old.

A szerző szedte csokorba ennek a tájnak ma is szájhagyományként őrzött mondáit. A hiedelem- és történelmi mondák tükrözik a Kisalföld – benne Burgenland és Csallóköz – területén élő magyarság értékes prózai népköltészetét.

Tóth Mihály: Gödöllő és a gödöllői járás utcaneveinek névtani vizsgálata. *Magyar Névtani Dolgozatok, 95.* Szerk.: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ÉLTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1991. 35 old.

Tuba Lajos: Öt világot éltem meg. Tuba Lajos sokorópátkai parasztember élettörténete. Lejegyezte: *Vehrer Adél*. Hazánk. Győr, 1992. 95 old.

Turáné Tóth Anikó: Akasztó ragadványnevei. *Magyar Névtani Dolgozatok, 101.* Szerk.: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ÉLTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1991. 46 old.

Újkígyós mindennapjai a 19. század első felében. Sajtó alá rendezte: *Járvai József, Szigeti Antal*. A bevezetőt és a jegyzeteket írta: *Járvai József*. Szerk.: *Erdmann Gyula*. Kiadja a Békés Megyei Levéltár. Gyula, 1991. 91 old.

Varga Béla (szerk.): Bakony-balatoni kalendárium 1993. EMKK. Veszprém, 1992. 300 old.

Veress D. Csaba: Felsőörs évszázadai. A község története a kezdetektől napjainkig. Veszprém Megyei Levéltár. Veszprém, 1992. 285 old.

Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi legényesek, Magyarlóna-Kovács Simon Buráló. *Népzenei Füzetek*, hangszeres népzenei példatár. Sorozatszerk.: *Eredics Gábor*. Kiadja a Magyar Művelődési Intézet. Bp. 1993. 116 old.

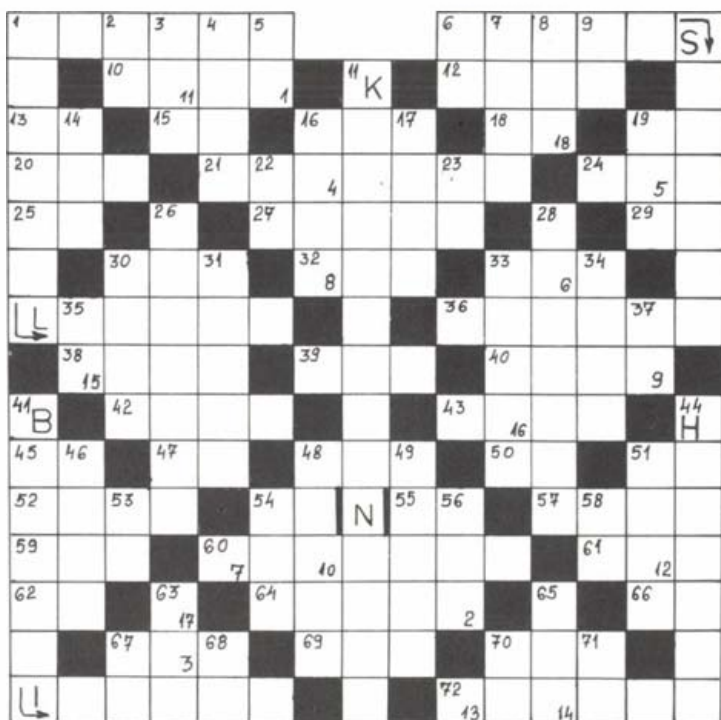
Zajzoni Rab István prózája. Szerk.: *Bartha Judit, dr. Magdó János, Nagy János*. Kiadó a Zajzoni Rab István Liceum. Négyfalu, 1992. 87 old.

A kiadvány a barcasági Zajzoni Rab István életével foglalkozik és részleteket közöl honismereti jellegű írásaiból.

BUZÁS IMRE ÉS CSALÁDJA
ÁLLÍTOTT E TÉRRE
MINDEN VENDÉG AKI ITT JÁR
VEGYEN ENGEM ÉSZRE
DRÁGA SÁR HEGY ÁLDOTT LEVÉT
SZÜRCSÖLJE KORTYOLJA
VIGYE HÍRÉT, HOGY ABASÁR
KÉSZ A BARÁTSÁGRA
SZÍVESEN LÁT MINDEN EMBERT
VENDÉGBARÁTSÁGBAN,
DE LEGINKÁBB HA EGYEZIK
IGAZ MAGYARSÁGBAN

Az 1993/3. számban megjelent keresztretjvény helyes megfejtése: VÉRTESTOLNA – OROSZLÁNY – ALMÁSFÜZITŐ – ZÁHONY – SÜKORÓ – KAPOSVÁR – VESZPRÉM. A helyes megfejtők közül jutalmat nyertek: Békés Krisztina (Bp.); Gaál Zsigmond (Földes); Gyimesi István dr. (Bp.); Korcz Antalné (Halászi); Kovács Ágnes (Fót); Molnár Mihály (Bánréve); Novákné Németh Beáta (Győr); Terék Gabriella dr. (Bp.); Tótkáné Kiss Ilona (Acsa). A jutalomkönyveket postán kapják meg a Lakitelek Alapítványtól.

1.	13	17	15	7	6	15	1	10	3	11	14
2.	7	11	18	1	2	15	6	9	14	4	
3.	16	12	8	16	5	15	6	9	14	4	

VÍZSZINTES: 6. Ő írta a szárszói emlékbeszédet a 30. évfordulón.

FÜGGŐLEGES: 1. Ő is részt vett 1943-ban ezen a konferencián, 11. Budapesten itt volt a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége, 41. E konferenciát a Soli Deo Gloria Szövetség alelnöke nyitotta meg, 44. Ennyien vettek részt az 1943-as augusztus 23–29-e között megrendezett – balatonszárszói konferencián.

Ha megfejtette a keresztrejtvényt még egy feladata maradt hátra, kiírni az ábrából azt a 18 betűt. Egy-egy betű többször is szerepel az alsó hálózatban. – Három nevet kell összeállítani a betűkből: 1. A konferencia egyik lelkes szervezője volt. 2. A szabadság dicsérete címen Ő irt a Szabad Szó 1943. augusztus 22-i számában vezércikket. 3. Ő is részt vett a szárszói ünnepi ebéd 30. évfordulóján.

VÍZSZINTES: 1. Hegy, amelyen megfeneklett Um-napisti bárkája. 10. Vissza: férfinév. 12. Mezőgazdasági szerszámai. 13. E nap. 15. Kimondott betű. 16. Ilyen színház is van. 18. Papírmérték. 19. Házállat. 20. Heves megyei helység. 21. Hangszerek. 24. Kémiai elem. 25. Tantál vegyjele. 27. Elnáspángol. 29. Kettős betű. 30. Amerikai Egyesült Államok rövidítése. 32. Végtelen női név. 33. Svéd nyelven rizs. 36. Vízszintes 6 keresztnéve. 38. Állj oroszul. 39. Becézett női név. 40. Nem betű hanem ... 42. Hegyesúcsa. 43. Bútorfajta. 45. Állatszállítás. 47. Két magánhangzó. 48. Ilyen ház is létezik. 50. Juttat. 51. Úgyancsak két magánhang-

zó. 52. Úgyesen mozgó hulló. 54. Törökországi gépkocsi jelzése. 55. Úgyancsak kimondott betű. 57. Névelős napszak. 59. Latinul nem. 60. Kiütéses fertőző betegség. 61. Felesége van. 62. Dátumrag. 64. Számnév. 66. Másik kettős betű. 67. Fordított női név. 69. Hangnem. 70. Élénk szín. 72. Priamosz és Hekabé legkisebb fia.

FÜGGŐLEGES: 2. Kétes (!). 3. Baranya megyei helység. 4. Vissza: becézett edesség. 5. Tetejére. 6. Délelőtt rövidítése. 7. Vonatközönévmások. 8. Van ilyen állomás is. 9. Római szám. 14. Menyaszony. 16. ... Alexander Graham (1847–1922): amerikai tudós volt. 17. Azonos az előzővel csak keverve. 19. Kerítésanyag. 22. Tagadószó. 23. Visszaró (!). 25. Nép. 28. A sumér Ningizzida akkad változata. 30. Sportoló. 31. Női név fordítva. 33. Szita. 34. Szemmel érzékelj. 35. Kertet művel. 37. Spanyolországi és máltai gépkocsik jelzései. 46. Francia város. 48. Szellem. 49. Pénzt kiírt. 51. Csapadékos. 53. Tendo. 54. Ilyen köteles is van. 56. Van ilyen bányászat is. 58. Kimondott betű. 63. Ilyen lövés is van. 65. Éltető erő. 67. Asztácium vegyjele. 68. Számárhang. 70. Kicsinyítőképző. 71. Irányszó.

Beküldendő sorok: Vízszintes 6., függőleges 1., 11., 41., 44., továbbá az alsó hálózatban irt három név. – Beküldési határidő: 1993. augusztus 31. A helyes megfejtők között a Lakitelek Alapítvány ajándékként tíz értékes könyvet sorsolunk ki.

